

PRESOJA PRENOVLJENEGA UČBENIKA Na pragu besedila 2

Avtorice so se po lanski prenovi učbenika *Na pragu besedila 1* odločile za nadaljevanje dela, tj. za prenovo celotne gimnazijske učbeniške serije za slovenski jezik, in so letos predložile prenovljeno besedilo za drugi letnik. Zunanja ureditev in obseg gradiva *Na pragu besedila 2* ostajata pri tem približno enaka, prav tako didaktično stališče oziroma zasnova, ki se od poudarjenega posredovanja slovničnega znanja preusmerja k t. i. funkcionalnim ciljem jezikovnega pouka, tj. k prizadevanju za praktično obvladanje jezika oziroma za doseganje zmožnosti sprejemanja, razčlenjevanja, tvorbe in uporabe ustnih in pisnih besedil. Tako imenovani izobraževalni cilji (teoretično razlaganje in uzaveščanje slovničnih pojmov in pravil, sistemskih modelov ipd.) so izrazito podrejeni funkcionalnim. Pri podajanju snovi se namesto klasične razlage in definicij širi obseg ponazarjalnega gradiva (besedil) in odlomkov z »didaktičnimi vprašanji« za animiranje in usmerjanje bralca pri opazovanju jezikovnih pojavov.

Opazne so spremembe v kompoziciji gradiva. Nekaj tematskih enot je preurejenih, nekaj izpuščenih ali zamenjanih, marsikatera je prenesena v drugo poglavje (celo iz prejšnjega učbenika za 1. letnik); popolnoma novih je razmeroma malo (npr. uvodno poglavje o slovenščini kot maternem, drugem ali tujem jeziku), pač pa je zelo osvežen nabor ponazarjalnih besedil (prilagojena ali zamenjana so z aktualnimi, vzetimi tudi s spletnih strani). Spremembe temeljijo na izkušnjah iz desetletne praktične uporabe prve izdaje tega učbenika ali pa so v zvezi s spremembami v uradnih učnih načrtih.

S stališča jezikoslovne stroke je gradivo korektno oziroma ne vsebuje takih napak ali pomanjkljivosti, katerih odpravljanje bi presegalo možnosti in pristojnosti redne redtorske obravnave, ko se bo besedilo pripravljalo za tisk. Na tej ravni priporočam popravke oziroma dodatni premislek o naslednjih problemih:

- nepotrebno ponavljanje nekaterih razlagalnih ali definicijskih formulacij;
- nadaljuje se delna togost nekaterih »didaktičnih vprašanj«;
- med besednimi vrstami ni niti omenjen povedkovnik;
- izpopolnitev seznama skladijskih položajev za rabo določne oblike lastnostnih pridevnikov;
- neekvivalentnost razvrstitve in vloge presledkov (pri pisanju) in premorov (pri govorjenju) kot signalov za razmejevanje strukturnih enot (besed, besednih zvez, stavkov) v besedilu;
- skopost informacije o tonemskem naglaševanju;
- nekaj terminoloških vprašanj, npr. v zvezi z rabo izraza *raziskovalno pogovarjanje* (poizvedovalno?).

Ljubljana, 29. 12. 2008

/Dr. Janez Dular/